

18 januari 2024

MANAGEMENTLETTER 2023

Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Baarn, Bunschoten en Soest

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein
Baarn, Bunschoten en Soest
T.a.v. de directie en het bestuur
Postbus 2000
3760 CA SOEST

Amstelveen, 18 januari 2024
Kenmerk: JvS/IB/DR/AA24-0777

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhouds-opgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

Geacht bestuur,

In het kader van onze opdracht tot controle van de jaarrekening 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Baarn, Bunschoten en Soest (hierna: Gemeenschappelijke Regeling BBS), brengen wij u middels deze managementletter op de hoogte van onze bevindingen tijdens de interim-controlle.

Voor meer informatie over onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van de controle en overige afspraken verwijzen wij u naar de opdrachtbevestiging 2023.

Deze rapportage is met name gericht op de mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening. Hiermee willen wij bijdragen aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van uw organisatie.

Na een samenvatting in hoofdstuk 1, delen wij in hoofdstuk 2 ontwikkelingen en aandachtspunten in de sector. Vervolgens rapporteren wij in hoofdstuk 3 onze bevindingen in de belangrijkste processen voor de jaarverslaggeving, gevolgd door onze bevindingen qua geautomatiseerde gegevensverwerking in hoofdstuk 4. Deze bevindingen zijn nader toegelicht in de bijlage. In hoofdstuk 5 hebben wij onze bevindingen met betrekking tot de (verbijzonderde) interne controle opgenomen.

Wij vertrouwen erop u met deze managementletter van dienst te zijn geweest. Wij bedanken u voor de prettige samenwerking en zijn uiteraard bereid om een nadere toelichting te verstrekken.
Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:

Jeroen van Schaik...
26 april 2024 18:39 +02:00...

J.F.A. van Schaik MSc RA

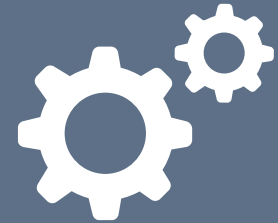
Inhoudsopgave

1. DASHBOARD INTERIM-CONTROLE

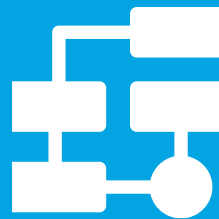
2. ONTWIKKELINGEN & AANDACHTSPUNTEN

3. BEVINDINGEN SIGNIFICANTE PROCESSEN

4. BEVINDINGEN IT-BEHEER

5. DETAILBEVINDINGEN PROCESSEN

1. Dashboard interim-controlle

1.1 Dashboard interim-controlle

1.1 Dashboard interim-controle

UW INTERNE BEHEERSING		IT-BEHEER: STATUS		ONZE BEVINDINGEN (HOOFDSTUK 3)																	
Op basis van onze observaties concluderen wij dat de interne beheersing en controleomgeving van voldoende niveau is. Overgrote deel van de bevindingen uit 2022 zijn blijven staan. U geeft aan dat dit deels het gevolg is van de migratie naar een nieuw financieel systeem. Wij kunnen niet altijd steunen op de interne beheersing in de processen; de VIC en onze controle is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf. VIC-rapportage nog niet gereed, controleplan in concept gereed. Aandacht voor de onafhankelijke inbedding van de VIC-functie vanuit de gemeente Soest.		Onze IT-audit is uitgevoerd. Het beeld ligt in lijn met voorgaand jaar. Onze bevindingen zijn als volgt: Procedures rond authenticatie zijn op orde. Procedures rondom autorisatiebeheer verdienen aanscherping. Processen rond continuïteit verdienen aandacht, er wordt gesteund op RID. BBS kan vanuit de DVO met de gemeente Soest slechts ten dele invloed uitoefenen op de IT processen. De voorbereidingen voor de migratie naar een nieuw financieel systeem per 1 januari 2024 zijn gestart. Verbeteringen in de IT-general controls kunnen hierdoor in 2024 worden gerealiseerd.		<table><tr><th>IMPACT</th><th>laag</th><th>hoog</th></tr><tr><th>laag</th><td>1</td><td>2</td></tr><tr><th>hoog</th><td>3</td><td>4, 5, 6, 7, 8</td></tr></table>		IMPACT	laag	hoog	laag	1	2	hoog	3	4, 5, 6, 7, 8							
IMPACT	laag	hoog																			
laag	1	2																			
hoog	3	4, 5, 6, 7, 8																			
ONTWIKKELINGEN		RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING EN VIC		OVERZICHT VAN ONZE BEVINDINGEN (HOOFDSTUK 3)																	
Nieuwe SiSa-regeling voor BBS in 2023 inzake Wet Inburgering 2021. Inrichting begroting & verantwoording op basis van <u>mandaat</u>. Stip op de Horizon; collegebesluiten genomen. Invoering rechtmatigheidsverantwoording 2023. Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen opgesteld.		In de controleverklaring 2023 komt geen apart oordeel meer over de rechtmatigheid van de jaarrekening, (mogelijk) met uitzondering van de SiSa-bijlage. BBS is gestart met haar voorbereidingen op de rechtmatigheids-verantwoording. Belangrijkste resterende actie is het afronden van het interne controleplan. De aanpak behoeft versnelling om tijdig gereed te zijn. Belangrijkste verbeterpunten in het kader van de VIC zijn: Positionering van de VIC binnen de organisatie. Inbedden van (fraude)risicobeheersing en het beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik in het VIC-plan. Het specifiek vastleggen van de eigen VIC-plannen t.a.v. de processen anders dan Werk en Inkomen, en Zorg en Jeugd.		<table><tr><td>1</td><td>P&C: Procesbeschrijvingen continu actualiseren</td></tr><tr><td>2</td><td>P&C: Onvoldoende gestructureerd proces tussentijdse financiële afsluiting</td></tr><tr><td>3</td><td>P&C: Beheersing memoriaalboekingen</td></tr><tr><td>4</td><td>Inkopen & Aanbestedingen: Interne frauderisicoanalyse</td></tr><tr><td>5</td><td>Inkopen & Aanbestedingen: Naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd</td></tr><tr><td>6</td><td>Inkopen & Aanbestedingen: Prestatielevering inkoop niet altijd gewaarborgd</td></tr><tr><td>7</td><td>Inkopen & Aanbestedingen: Zichtbare controle op mutaties crediteurenstamgegevens</td></tr><tr><td>8</td><td>Sociaal Domein: Ondertekening toewijzing participatiewet</td></tr></table>		1	P&C: Procesbeschrijvingen continu actualiseren	2	P&C: Onvoldoende gestructureerd proces tussentijdse financiële afsluiting	3	P&C: Beheersing memoriaalboekingen	4	Inkopen & Aanbestedingen: Interne frauderisicoanalyse	5	Inkopen & Aanbestedingen: Naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd	6	Inkopen & Aanbestedingen: Prestatielevering inkoop niet altijd gewaarborgd	7	Inkopen & Aanbestedingen: Zichtbare controle op mutaties crediteurenstamgegevens	8	Sociaal Domein: Ondertekening toewijzing participatiewet
1	P&C: Procesbeschrijvingen continu actualiseren																				
2	P&C: Onvoldoende gestructureerd proces tussentijdse financiële afsluiting																				
3	P&C: Beheersing memoriaalboekingen																				
4	Inkopen & Aanbestedingen: Interne frauderisicoanalyse																				
5	Inkopen & Aanbestedingen: Naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd																				
6	Inkopen & Aanbestedingen: Prestatielevering inkoop niet altijd gewaarborgd																				
7	Inkopen & Aanbestedingen: Zichtbare controle op mutaties crediteurenstamgegevens																				
8	Sociaal Domein: Ondertekening toewijzing participatiewet																				
DASHBOARD	ONTWIKKELINGEN	PROCESSEN	IT-BEHEER	INTERNE CONTROLE																	

2. Ontwikkelingen & Aandachtspunten

- 2.1 Belangrijkste aandachtspunten vanuit de interim-controle
- 2.2 Ontwikkelingen gemeente Soest
- 2.3 Rechtmatigheidsverantwoording
- 2.4 Natuurlijk advies accountantscontrole
- 2.5 Aandachtspunten jaarrekening

2.1 Belangrijkste aandachtspunten vanuit de interim-controle

Positionering van de
verbijzonderde interne
controle

Positionering Verbijzonderde interne controle

Positionering van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) bij Gemeenschappelijke Regeling BBS is van belang voor de uitvoering van het VIC-plan voor de processen binnen het sociaal domein. Echter, in 2023 werd de VIC uitgevoerd door een medewerker die ook werkzaam was in de eerste lijn, waardoor er geen sprake was van een onafhankelijke positie van de VIC bij BBS. Sinds november 2023 is deze medewerker niet langer werkzaam in de eerste lijn, waardoor de VIC vanaf dat moment beter is gepositioneerd binnen BBS. Voor boekjaar 2023 wordt de VIC van BBS geclassificeerd als variant 1 binnen de BADO-notitie “instrument om de aanlevering van stukken aan de accountant te verbeteren”.

BBS maakt voor de VIC-werkzaamheden ten aanzien van de overige processen gebruik van de VIC van de gemeente Soest. Echter, er zijn geen formele afspraken gemaakt over de rapportage van de VIC-medewerker van de Gemeente Soest aan de directie van BBS en het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling BBS. Rapportage vindt nu plaats direct aan de betrokken teamleider en de controller van BBS.

Wij constateren dat de VIC in de uitvoering van haar werkzaamheden primair gericht is op het uitvoeren van de in het jaarplan opgenomen (gegevensgerichte) test aantallen. We adviseren om de meerwaarde van de VIC voor de organisatie te vergroten door ‘aan de voorkant’ expliciet aandacht te geven aan de opzet en inrichting van de AO/IB per proces alsmede de advisering daaromtrent (systeemprocesgericht). Met de nieuwe positionering van de VIC-medewerker vanaf november 2023 en de verwachtingen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bevelen wij u aan om hier in het VIC-plan 2024 nadere invulling aan te geven.

Het controleplan 2023/2024 is in november 2023 vastgesteld door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling BBS. Wij hebben kennis genomen van het intern controleplan van de VIC-medewerker en zien daarin dat invulling is gegeven aan onze aanbeveling om controles vanuit een onafhankelijke positie op de lijnorganisatie uit te voeren. Wel blijft BBS afhankelijk van de gemeente Soest ten aanzien van de VIC-werkzaamheden op de overige processen. Wij adviseren om de werkzaamheden voor deze processen ook op te nemen in een eigen VIC-plan.

Aandacht voor
fraudeingerisicobeheer
sing

Inrichting risicomanagement beheer

Er wordt vanuit het maatschappelijk verkeer en de accountantscontrole meer aandacht verwacht voor frauderisicobeheersing binnen Gemeenschappelijke Regeling BBS. BBS heeft nog geen expliciete frauderisicoanalyse en toetsingskader. Dit kan bijdragen aan gedegen risicomanagement en wordt ook verwacht van medeoverheden waarvoor BBS middelen beheert, inclusief het M&O beleid voorgeschreven voor de SiSa-regeling. We adviseren een gedegen (fraude) risicoanalyse uit te voeren en dit uit te werken in een toetsingskader.

Ontwikkelingen in 2023

Ontwikkelingen Gemeenschappelijke Regeling BBS

Voor de gemeenschappelijke regeling BBS is 2023 een jaar met veel interne en externe ontwikkelingen. In deze paragraaf rapporteren wij over de belangrijkste tussentijdse ontwikkelingen en maken u bewust van de risico's, interne beheersingsmaatregelen en impact op de organisatie.

Rechtmatigheids- verantwoording

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf boekjaar 2023 geeft het bestuur de rechtmatigheidsverantwoording af in de jaarrekening. Het bestuur heeft het normenkader is inmiddels vastgesteld. In de volgende [paragraaf 2.3](#) geven wij in detail inzicht in de impact van deze wijziging en de stappen die de Gemeenschappelijke Regeling BBS reeds heeft genomen.

Meer taken BBS in 2023

Meer taken Gemeenschappelijke Regeling BBS in 2023

Net als in 2022 voert de Gemeenschappelijke Regeling BBS additionele taken uit. Voor gemeente Baarn en Soest voert BBS de uitkeringsregeling uit voor noodopvang ontheemden Oekraïne. Voor de gemeente Baarn, Bunschoten en Soest wordt de eenmalige uitkeringsregeling Energietoeslag 2023 uitgevoerd. De uitvoering van de eenmalige energietoeslag 2022 werd voorgaand jaar ook door BBS uitgevoerd.

Belangrijk om verantwoordelijkheden vast te leggen

Door de urgentie waarmee sommige taken uitgevoerd dienen te worden, zijn de verantwoordelijkheden en verplichtingen van de deelnemende gemeentes niet altijd voor aanvang van de uitvoering vastgelegd. Bij onze controle hebben wij vastgesteld dat de verantwoordelijkheden en verplichtingen ook niet altijd achteraf duidelijk worden vastgelegd. Wij raden aan om dit middels addenda op de dienstverleningsovereenkomsten met de deelnemende gemeentes vast te leggen zodat er geen onduidelijkheden of misverstanden ontstaan over waar welke verantwoordelijkheden en verplichtingen zijn toegekend bij elk proces.

De uitgebreidere taken voor BBS zorgen er ook voor dat er meer SiSa-regelingen verantwoord dienen te worden bij de jaarrekening. In 2023 komt hier de verantwoording voor de Wet Inburgering 2021 bij.

Stip op de horizon

Stip op de horizon

De Gemeenschappelijke Regeling BBS is al meerdere jaren in gesprek met de drie deelnemende gemeentes over de invulling van de taken van de gemeenschappelijke regeling op de lange termijn. Medio 2023 is door de deelnemende gemeentes besloten om een uitvoeringsorganisatie op te richten. Deze uitvoeringsorganisaties zal meer taken uitvoeren dan nu bij BBS zijn belegd. Dit project (voorlopig: "stip op de horizon") zal naar verwachting medio 2025 tot uiterlijk januari 2026 gereed zijn. Voor deze datum dienen de deelnemende gemeentes overeenstemming te bereiken over welke taken uit het (sociaal domein) structureel worden uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling en op welke wijze dit gestructureerd wordt. Deze keuzes hebben invloed op de personele bezetting, afhankelijkheid van de ambtelijke organisatie van de gemeente Soest en (in mindere mate) Baarn & Bunschoten en de interne procedures binnen de uitvoeringsorganisatie.

Geen apart oordeel rechtmatigheid in controleverklaring

Verantwoordingsgrens vastgesteld op 2% van de lasten inclusief mutatie reserves

Diverse wet- en regelgeving is nog in consultatie

Invoering rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 2023

Vanaf dit boekjaar geeft het bestuur de rechtmatigheidsverantwoording af met betrekking tot de financiële rechtmatigheid. Zij toetst het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik. Dit zorgt voor meer bewustwording bij het bestuur van haar verantwoordelijkheid voor een goed financieel beheer. De kaders en uitgangspunten voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn vastgelegd in wet- en regelgeving en worden bepaald door de raad, waardoor het dualisme wordt gestimuleerd. Het algemeen bestuur (namens de deelnemende gemeenten) heeft hierin nadrukkelijk haar kaderstellende en controlerende rol.

De rechtmatigheidsverantwoording maakt deel uit van de jaarrekening en de accountant geeft een getrouwheidsoordeel af bij de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. Dit betekent dat de accountant vanaf boekjaar 2023 geen apart oordeel meer zal geven over de rechtmatigheid in de controleverklaring. De SiSa-bijlage wordt onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de accountant zal ook rapporteren over de rechtmatigheid van de SiSa-verantwoording, zowel in het accountantsverslag als mogelijk in de controleverklaring bij de jaarrekening als geheel.

De totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording is een proces met interactie tussen verschillende gremia dat start bij het bepalen van de verantwoordingsgrens door het algemeen bestuur. Deze verantwoordingsgrens ligt tussen de 0% en 3% en de Gemeenschappelijke Regeling BBS heeft deze vastgesteld op 2% (Rechtmatigheidskader dienstjaar 2023) van de lasten inclusief mutatie reserves.

Wijzigingen wet- en regelgeving

Bij het schrijven van deze managementletter waren reeds diverse documenten definitief beschikbaar, ter consultatie aangeboden of onderhanden:

- ▶ Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de aanpassing van het BBV zijn ter consultatie gepubliceerd.
- ▶ De NBA-Handreiking 1152 rechtmatigheidstoelichting decentrale overheden is ter consultatie gepubliceerd.
- ▶ De kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV is na de zomer geactualiseerd. Dit geldt ook voor de notitie van de commissie BADO.

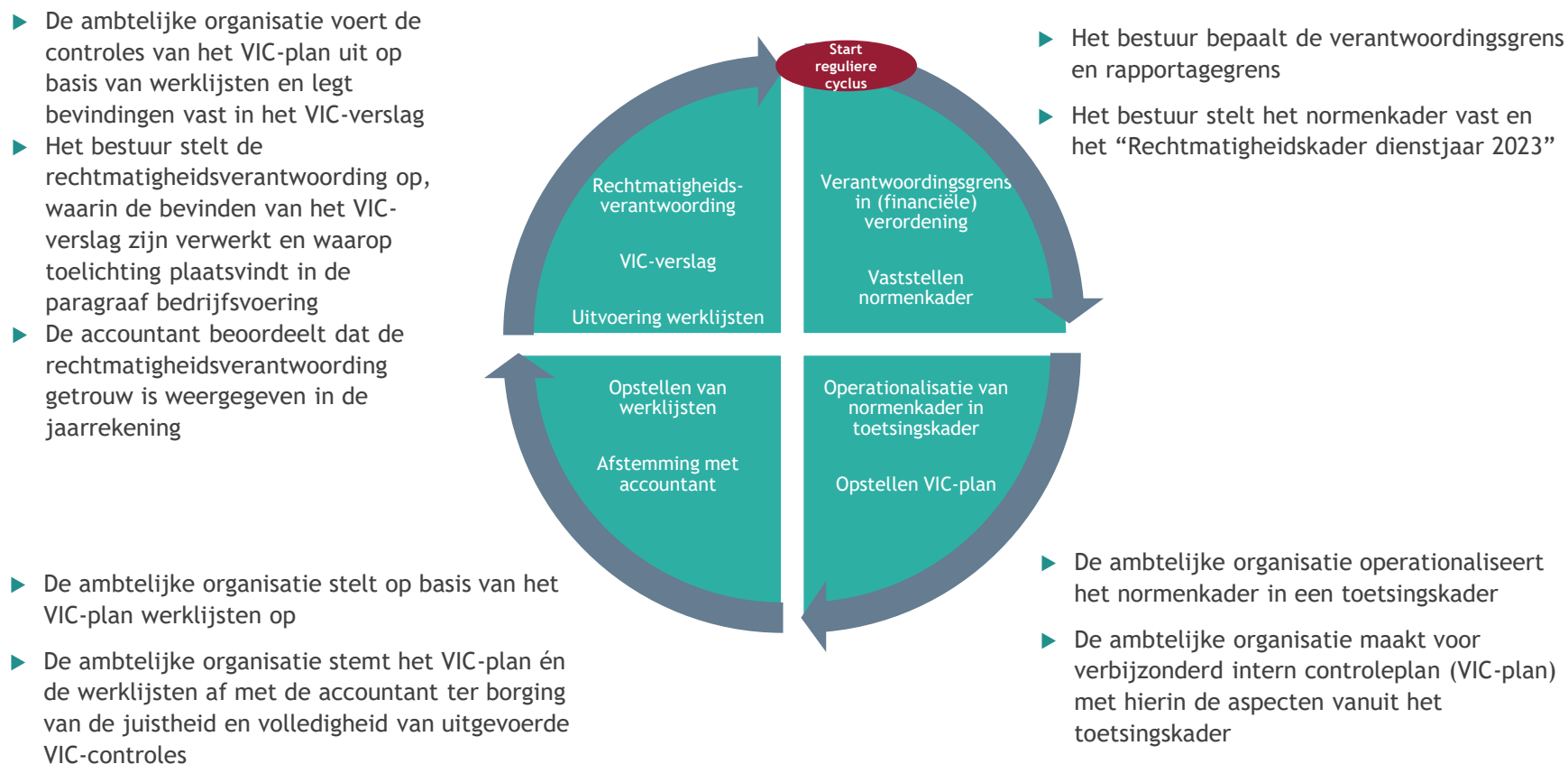
Vanaf boekjaar 2023 geldt de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid. Onder andere ten aanzien van de foutevaluatie zijn belangrijke wijzigingen doorgevoerd. In het rechtmatigheidsoordeel worden alle afwijkingen boven de verantwoordingsgrens gerapporteerd. In de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid vallen 'afwijkingen' uiteen in fouten en onduidelijkheden. Onduidelijkheden doen zich voor in situaties met complexe wet- en regelgeving, waarin de normstelling niet eenduidig uitlegbaar is. De Kadernota Rechtmatigheid bevat geen mogelijkheid om afwijkingen als onzekerheid op te nemen. Daarnaast wordt in de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid nadere duiding gegeven aan het onderscheid tussen getrouwheids- en rechtmatigheidsfouten en (mogelijk) herstel van (door de VIC) geconstateerde fouten.

Op de volgende pagina hebben wij het proces van de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording in een afbeelding opgenomen.

2.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Proces totstandkoming rechtmatigheidsverantwoording

Proces totstandkoming rechtmatigheidsverantwoording

2.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Aanpak
rechtmatigheids-
verantwoording
behoeft versnelling

Te zetten stappen	Status	Toelichting
De verantwoordingsgrens voor 2023 is vastgesteld door het bestuur.	●	Het bestuur heeft op de verantwoordingsgrens vastgesteld van 2% van de lasten inclusief reserve mutaties.
De rapportagegrens voor 2023 is vastgesteld door het bestuur.	●	Het bestuur heeft de rapportagegrens vastgesteld op € 50.000.
De financiële verordening is herzien.	●	
De financiële verordening bevat op welke wijze wordt omgegaan met begrotingsonrechtmatigheden.	●	Zie financiële verordening; artikel 12. Begrotingscriterium.
Het normenkader 2023/2024 is gereed, datum vaststelling door het bestuur is gepland.	●	Het bestuur heeft het normenkader interne beheersing en rechtmatigheid 2023 vastgesteld.
De directeur en het bestuur hebben overeenstemming over de inhoud van de paragraaf bedrijfsvoering.	●	Zie financiële verordening; artikel 10. Rechtmatigheidsverantwoording.
Het normenkader is geoperationaliseerd in het toetsingskader.	●	Zie interne controleplan.
Het normenkader voor 2023 is herzien.	●	
Het (verbijzonderde) interne controleplan <u>voor het sociaal domein</u> van BBS bevat: 1. Scoping van de processen en balansposten.	●	Zie interne controleplan BBS - gereed voor sociaal domein Controleplan VIC-Soest (voor de overige) is nog niet definitief.
2. Risicoanalyses per proces en post.	●	*zie voorgaande toelichting.
3. Controleanpak.	●	*zie voorgaande toelichting.
Het (verbijzonderde) interne controleplan dekt volledig de inhoud van het toetsingskader.	●	
De uitwerking van het (verbijzonderde) interne controleplan is opgenomen in werklijsten.	●	In het ic plan is aangegeven welke controles zijn / worden uitgevoerd.
De werklijsten bevatten alle benodigde toetsingscriteria om een conclusie te kunnen trekken over de rechtmatigheid.	●	Per werklijst is aangegeven welke wet- en regelgeving getoetst wordt.

● = gereed ● = onderhanden

Belangrijke
coördinerende rol ligt
bij de VIC

De tijdigheid van de
werkzaamheden van de
controller / VIC zijn
van groot belang

Status rechtmatigheids-
verantwoording bij de
Gemeenschappelijke
Regeling BBS

Mogelijke doorontwikkeling VIC in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording

De VIC heeft een belangrijke coördinerende rol bij de rechtmatigheidsverantwoording. U heeft de processen zo ingericht dat vooral de VIC-werkzaamheden, vastleggingen en uitkomsten de basis vormen voor de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording veel breder ligt en dat alle organisatieonderdelen en het volledige dagelijkse bestuur hiervoor verantwoordelijk zijn.

Het toetsen van de werking van systemen of het eventueel aanvullen met gegevensgerichte werkzaamheden kan ook worden uitgevoerd door de teams zelf (eerste lijn). In deze situatie kan de VIC meer optreden als derde lijn en beoordelen of de informatievoorziening van de eerste en tweede lijn betrouwbaar is. Dit betekent een verschuiving van 'de VIC als onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording' naar 'de VIC als bevestiging van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording van de verschillende teams'. Deze ontwikkeling kan u helpen om meer in control te zijn in de lijn, fouten te voorkomen en het lerend vermogen van de organisatie te vergroten.

Samenwerking VIC

Wij steunen zoveel mogelijk op de door u uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden. Vooraf heeft hierover afstemming plaatsgevonden met de VIC, zodat de juiste werkzaamheden door u worden gedaan wat een korte doorlooptijd van de controle bevordert. De tijdigheid van de werkzaamheden van de (verbijzonderde) interne controle is van belang.

Wij merken op dat er voor de processen waarvoor de VIC-werkzaamheden worden uitgevoerd door de Gemeente Soest nog geen VIC-rapportages zijn ontvangen door de controller van de Gemeenschappelijke Regeling BBS. Wij raden aan om te sturen op tijdige rapportage door de VIC-medewerkers in 2024 om tijdig opvolging te geven aan de bevindingen uit de VIC-werkzaamheden.

In het kader van een goede samenwerking hebben wij o.a. onze werkprogramma's ten aanzien van de aanbestedingsrechtmatigheid met de organisatie gedeeld. Wij adviseren in het kader van de aanbestedingsrechtmatigheid voldoende diepgang in de VIC-werkzaamheden aan te brengen, o.a. door voldoende werkzaamheden met betrekking tot de wezenlijke wijzigingen te plannen en uit te voeren.

Status rechtmatigheidsverantwoording bij de Gemeenschappelijke Regeling BBS

Binnen de organisatie is voldoende bewustzijn over de impact van de rechtmatigheidsverantwoording op de inrichting van interne beheersingsmaatregelen in de processen. De organisatie heeft de nodige voorbereidende stappen gezet en de geldende beleidskaders voor de rechtmatigheidsverantwoording afgestemd met de raad. In het controleplan 2023 is aandacht voor de kaders, tolerantie, risico's en criteria.

Het belangrijke nog te nemen stap is het afstemmen van het toetsingskader (interne controleplan) dat hieruit voortvloeit op de VIC-werknormenkader is inmiddels vastgesteld door de Raad.

Werkprogramma rechtmatigheidsverantwoording

Werkprogramma rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben met u een werkprogramma rechtmatigheidsverantwoording gedeeld. Dit werkprogramma wordt gebruikt als handvat voor de dossieropbouw ter onderbouwing tot de conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording. Het werkprogramma wordt zowel door de organisatie als BDO gebruikt. Door eenzelfde werkprogramma te gebruiken blijven de verwachtingen van de organisatie en de accountant op elkaar afgestemd.

Werkprogramma aanbestedingen

Werkprogramma aanbestedingen

Wij hebben het werkprogramma aanbestedingen met u gedeeld. Dit werkprogramma is gericht op het beheersingsproces van de rechtmatigheid van bestedingen op contracten nadat een aanbestedingsprocedure is geweest/een contract is afgesloten. Door gebruik te maken van het werkprogramma aanbestedingen borgt dat de organisatie dat overwegingen ten aanzien van de toetspunten van aanbestedingsregels worden gedocumenteerd en uiteindelijk een conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording kan worden getrokken. Indien het werkprogramma voldoende gedocumenteerd is uitgewerkt door de organisatie kan de accountant steunen op de uitgevoerde werkzaamheden.

Duidelijke afspraken mandaat, delegatie en vastleggingen in de DVO

Vastlegging mandaat & delegatie en afspraken in de dienstverleningsovereenkomst

BBS heeft snel gehandeld bij de uitkering van de energietoeslag en de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Echter, er is gebleken dat de verantwoordelijkheden en verplichtingen van de deelnemende gemeentes niet altijd duidelijk zijn vastgelegd voor en na de uitvoering van deze taken. Om misverstanden te voorkomen, raden wij aan om deze verantwoordelijkheden en verplichtingen middels addenda op de dienstverleningsovereenkomsten vast te leggen.

Sinds de oprichting van de GR in 2017 is er onduidelijkheid over de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst en de afspraken rondom mandaat en delegatie. Hoewel wij hier in het verleden aandacht voor hebben gevraagd, is de wijze waarop dit in de dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd nog steeds niet eenduidig. Wij hebben deze controle opnieuw de mandaat en delegatiebesluiten doorgenomen. Wij zien daarin dat op basis van deze afspraken sprake is van mandaat en niet van delegatie. De recente mandaatbesluiten zijn hierin wat ons betreft leidend, alsmede het handelen. Onze aanbeveling is om middels een addendum op korte termijn duidelijkheid te scheppen over de afspraken van de gemeenschappelijke regeling voor de komende jaren.

Dit heeft ook gevolgen voor de manier waarop de begroting en de verantwoording moet worden opgesteld. Uitstel tot de voorziene de herstructurering van de GR lijkt daarmee geen passend traject. In de volgende paragraaf gaan wij hier verder op in.

Documentatie van ramingen bij aankondiging of inleiding procedure aanbesteding essentieel

Inflatiecorrectie buiten afspraken mogelijk binnen wetgeving EU-aanbestedingen

Inflatie en aanbestedingsprocedure

Het inflatiecijfer is in 2022 en 2023 uitzonderlijk hoog. In augustus 2022 meldde het CBS een inflatiecijfer tot meer dan 12%. Veel gemeenten en gemeenschappelijke regelingen hebben voordat de hoge inflatie zich materialiseerde, ramingen opgesteld voor overheidsopdrachten en vaste prijsafspraken gemaakt. Door de inflatie loopt men nu het risico dat (offertes voor) bestedingen, waarvoor een reële raming is afgegeven, en onderhands zijn gegund, toch de drempel overschrijden voor het verplicht doorlopen van een Europese aanbestedingsprocedure. In een dergelijk geval hoeft de gemeente niet alsnog Europees aan te besteden.

Belangrijk hierin is dat:

- De raming reëel was op het tijdstip van verzending van de aankondiging of het moment van inleiden van de procedure voor gunning van de opdracht.
- De raming goed gedocumenteerd moet zijn met inbegrip van opties van het contract.
- Een eventuele wijziging goed wordt gemotiveerd, wordt onderbouwd met bewijsstukken en de wijziging dient gedocumenteerd te worden in het inkoopdossier. Dat kan met een afwijkingennotitie.

Inflatie en wezenlijke wijziging

Wij zien dat veel opdrachtnemers een beroep doen op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen om de contractwaarde aan te passen naar de huidige marktomstandigheden, terwijl dit buiten contractuele voorwaarden gaat. Door sterk stijgende kosten van grondstoffen en loon kunnen contracten niet nageleefd worden zonder grote financiële- en continuïteitrisico's voor de opdrachtnemer en daarmee de opdracht. De aanbestedingswet biedt hierin een tweetal opties.

- Een bagatelwijziging (de wijziging is minder dan 10% van de totale opdrachtwaarde inclusief opties en verlengingen, bij diensten of leveringen, 15% van de opdrachtwaarde bij werken).
- Een onvoorziene omstandigheid (2.163e Aw).

Van de bagatelregeling kan eenvoudig gebruik gemaakt worden, waarbij documenteren hiervan wel belangrijk is. Als de bagatel al is gebruikt, resteert de wijzigingsgrond van de onvoorziene omstandigheid. In dat geval moet worden aangetoond dat:

1. De oorzaak van de prijsstijging niet kon worden voorzien door de opdrachtgever.
2. De wijziging minder bedraagt dan 50 procent van de totale opdrachtwaarde.
3. De algemene aard van de opdracht niet wordt gewijzigd/
4. De omstandigheden zijn terug te voeren op een externe oorzaak.

In de jurisprudentie is een aantal voorbeelden terug te vinden waarbij deze argumentatie stand heeft gehouden. Het tekort aan grondstoffen door lockdowns in China, de sancties tegen Rusland, de oorlog in Oekraïne en het algemeen personeelstekort zijn voorbeelden van deze onvoorziene omstandigheden. Naar de jaarrekeningcontrole toe is het belangrijk om deze overwegingen vast te leggen (voor aanpassing van de overeenkomst) om het proces niet te vertragen.

2.5 Aandachtspunten jaarrekening 2023

Verantwoordingsmodel jaarrekening

Verantwoordingsmodel jaarrekening 2023 & begroting

Wij hebben de afgelopen jaren in onze managementletters en accountantsverslagen gerapporteerd over de verwerkingswijze in de jaarstukken van “Werk & Inkomen”, “WMO” en “Jeugdzorg”

Op basis van het BBV dienen:

- Inkomsten en uitgaven als delegatie verwerkt te worden via het overzicht van baten en lasten.
- Inkomsten en uitgaven als mandaat verwerkt te worden via de balans.

De verwerkingsmethodiek voor “werk & inkomen” in de jaarrekening 2022 en de begroting 2023 is alsof de deelnemende gemeentes het proces hebben gedelegeerd aan BBS en alsof voor het proces WMO en jeugdzorg een mandaat door de deelnemende gemeentes is verstrekt. Aanvullend bestond ook binnen het verwerkingsproces van uitkering werk & inkomen incongruentie tussen de verwerking van de uitkering (als delegatie) en de verwerking van het risico op de debiteurenpositie (als mandaat). Uit de originele dienstverleningsovereenkomst tussen BBS en de deelnemende gemeentes was niet duidelijk op te maken of sprake was van delegatie of mandaat voor de processen.

Door de deelnemende gemeenten mandaatbesluiten genomen ten aanzien van de uitkeringen werk en inkomen, waardoor de onzekerheid ten aanzien van de verwerkingswijze van de uitkeringen werk en inkomen is weggenomen. Tijdens de interim-controle hebben wij het verantwoordingsmodel voor de jaarrekening nogmaals met u besproken. De Gemeenschappelijke Regeling BBS heeft in overleg besloten om voor de jaarrekening 2023 de uitkeringen werk en inkomen volledig als mandaat te verwerken. De bestaande “vertrouwde” systematiek zal als toelichting worden opgenomen in de jaarstukken zodat de deelnemende gemeente dezelfde indeling van zien als in de begrotingen 2023 en 2024 en in voorgaande jaren.

Voor de verantwoording van 2024 zal naar verwachting de jaarrekening op dezelfde wijze opgesteld worden omdat de begroting voor 2024 reeds is goedgekeurd door de gemeenten. Voor 2025 zal de begroting volledig op basis van mandaat worden ingediend. Voor boekjaar 2023 en 2024 kunnen wij instemmen met de variant waarbij informatie wordt opgenomen op basis van zowel mandaat als delegatie. Daarmee is de informatie zoals voorgeschreven volgens de BBV opgenomen in de verantwoording.

Stroom	Verwerkt 2022 en begroting 2023:	Verwerking soll:
Werk & Inkomen	Delegatie	<u>Mandaat</u>
WMO	Mandaat	Mandaat
Jeugdzorg	Mandaat	Mandaat

3. Bevindingen significante processen

- 3.1 Inrichting van onze controle
- 3.2. Effectiviteit processen
- 3.3 Overzicht van de bevindingen

3.1 Inrichting van onze controle (1/2)

Onderkende risico's:

- Management override
- Rechtmatigheidsverantwoording
- Wijzigingen crediteuren-stamgegevens

Onze inschatting van de risico's en belangrijkste processen

De eisen aan de accountantscontrole nemen steeds verder toe. Het is daarom van groot belang dat we inzicht geven in de normen en verwachtingen met betrekking tot onze controle en hoe deze specifiek van toepassing zijn op Gemeenschappelijke Regeling BBS. Hierdoor kan de discussie niet alleen gaan over de kwaliteit van de accountantscontrole, maar ook over hoe de gemeenschappelijke regeling hiervan kan profiteren. In deze managementletter hebben we onze controleaanpak, risico-inschatting, belangrijkste processen en afwegingen meer in detail uitgelegd. Om de jaarrekening 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling BBS te controleren hebben we een initiële risico-inschatting gemaakt. Hierbij hebben we de volgende potentiële risico's geïdentificeerd:

Risico	Inschatting	Controle-aanpak op hoofdlijnen
Management override	Significant en fraude element	▪ Test de werking van controls over journaalposten, gegevensgerichte beoordeling van memoriaalboekingen en post-closing boekingen. ▪ Beoordeel de geschiktheid van boekingen voor belangrijke transacties die buiten de normale bedrijfsuitvoering van het onderdeel liggen of anderszins ongebruikelijk zijn.
Rechtmatigheidsverantwoording - volledige toelichting	Afhankelijk van de verantwoordingsgrens en omvang van afwijkingen	▪ Beoordeling van uitkomsten VIC-werkzaamheden op voorwaarde- en begrotingscriterium en criterium voor misbruik & oneigenlijk gebruik. ▪ Controle op rechtmatigheidsbevindingen SiSa-bijlage. ▪ Eigen werkzaamheden accountant op spendanalyse, begrotingswijzigingen en beleid misbruik & oneigenlijk gebruik.
Ongeautoriseerde wijziging van crediteurenstamgegevens	Significant en fraude element	▪ Overzicht met gewijzigde IBAN-nummers in het boekjaar. ▪ Gegegevensgerichte controle achteraf op IBAN-nummers gewijzigde crediteuren. ▪ Data-analyse op de bankbetalingen middels een BTA analyse aan de hand van het .CAMT bestand van de bank.

In onze aanpak is de insteek, daar waar mogelijk te steunen op de interne beheersing in de significante processen van de Gemeenschappelijke Regeling BBS. Dit noemen wij een zogenaamde systeemgerichte aanpak, waarbij wij kunnen steunen op toereikende maatregelen in uw processen en systemen. Daarbij maken wij, indien mogelijk, gebruik van uw eigen verbijzonderde interne controle (VIC).

In het kader van onze controle hebben wij de processen beoordeeld, zoals opgenomen op pagina 'effectiviteit' processen. De gemeente heeft meerdere processen met financiële gevolgen. Voor de accountantscontrole zijn alleen de processen met de grootste risico's dan wel met specifieke aandacht vanuit het bestuur beoordeeld. Voor de controle 2023 zijn er geen specifieke aandachtspunten vanuit het bestuur.

Per proces toetsen:

- ▶ AO/IB
- ▶ IT-maatregelen
- ▶ VIC

Uitwerking controlestrategie per proces

Voor elk proces beoordelen wij de volgende onderdelen:

- ▶ **AO/IB:** Is sprake van een actueel en toereikend procesbeschrijving met voldoende beheersmaatregelen?
- ▶ **IT-maatregelen:** Zijn in en rondom het systeem voldoende waarborgen getroffen ten aanzien van de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking?
- ▶ **VIC:** Heeft de VIC de interne beheersmaatregelen getoetst en kunnen wij daar gebruik van maken?

Indien al deze vragen positief kunnen worden beantwoord, is de organisatie optimaal in control en kunnen ook wij gebruik maken van uw eigen interne beheersing. De vaak tijdrovende en gedetailleerde gegevensgerichte werkzaamheden (die ook nog eens achteraf plaatsvinden), kunnen dan beperkt blijven tot een minimum.

Vanzelfsprekend geven wij vanuit onze natuurlijke adviesrol aanbevelingen op welke wijze verbeteringen in de interne beheersing mogelijk zijn. Dit ligt per proces vast in de detailbevindingen, welke separaat met de ambtelijke organisatie zijn gedeeld.

Daarbij is het wel van belang dat de organisatie zelf de keuze maakt welke mix van interne beheersingsmaatregelen (en dus ook risico's) u acceptabel en optimaal vindt. Onze controleaanpak voor de jaarrekening en advisering zullen wij daarop afstemmen. In het vervolg geven wij ons totaalbeeld van de significante processen en het overzicht van de detailbevindingen.

Samenvatting effectiviteit van de processen

In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen (zie ook hoofdstuk 4 ten aanzien van ICT).

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van de gemeente (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) in opzet voldoende tot goed scoort, rekening houdend met de uitkomsten van de werkzaamheden van de VIC. Omdat de administratieve organisatie/ interne beheersing niet altijd goed is opgezet of goed werkt, kunnen wij voor wat betreft de insteek van onze controle nog niet altijd op de processen steunen.

- ▶ Werking niet altijd toetsbaar of op onderdelen nog ontoereikend
- ▶ ITGC's zijn nog niet getoetst

Voor wat betreft onze aanpak kunnen wij nog niet altijd steunen op de interne beheersing; onze aanpak is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht

Samenvatting effectiviteit van de processen
In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen (zie ook hoofdstuk 4 ten aanzien van ICT).

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van de gemeente (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) in opzet voldoende tot goed scoort, rekening houdend met de uitkomsten van de werkzaamheden van de VIC. Omdat de AO/IB niet altijd goed is opgezet of goed werkt, kunnen wij voor wat betreft de insteek van onze controle nog niet altijd op de processen steunen.

Vanuit de managementletter 2022 hebben wij de huidige situatie over de individuele processen vergeleken met voorgaand jaar, in de kolom “t.o.v. 2022” een ontwikkeling opgenomen (bijv.: “gelijk gebleven” (→)).

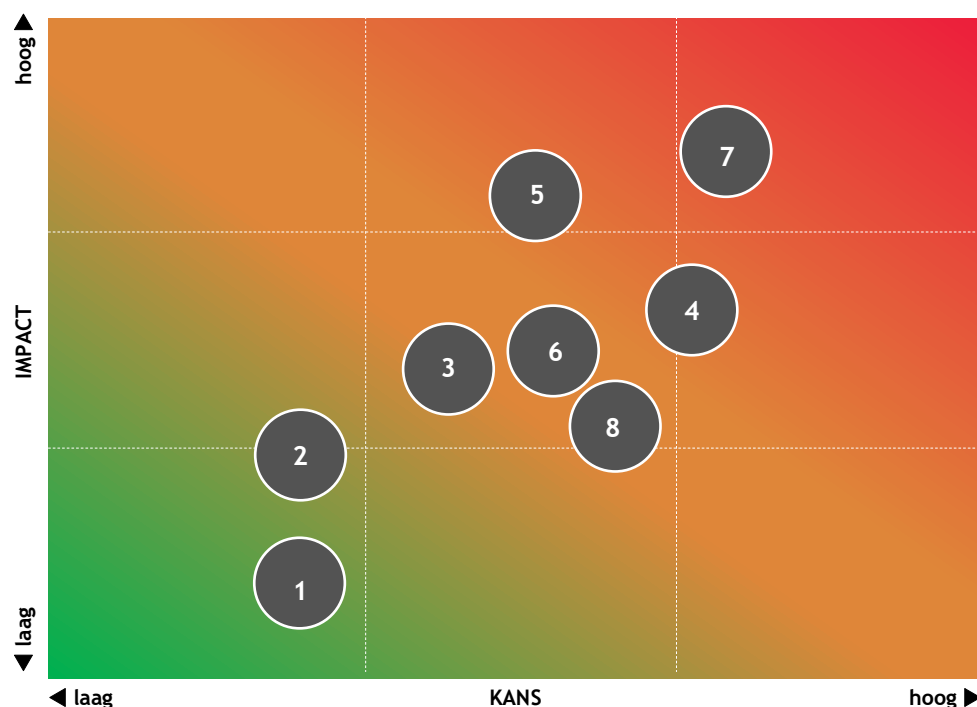
Vanuit een risicobenadering hebben wij de applicatie Youforce (personeel) niet meegenomen in de IT audit. Onze controle is vanuit efficiëntie-overwegingen gegevensgericht.

PROCES	OPZET & BESTAAN	ITGC*	VIC	T.O.V. 2022
Bedrijfsvoering				
Planning & Control	●	●	○	→
Inkopen en betalingen	●	●	○	→
Aanbestedingen	●	●	○	→
Personeel	●	●	○	→
ICT/Automatisering	●	●	○	→
Sociaal				
Sociaal Domein	●	●	○	→

*ITCG worden in januari 2024 gecontroleerd door IT Audit.

● Onvoldoende, kans op materiele fouten ● Voldoende met verbeterpunten ● Voldoende ● Geen waarneming ○ Niet onderzocht

3.3 Overzicht van de belangrijkste bevindingen

Hierboven is een grafische weergave opgenomen van onze visie op de mate van risico en impact van de geconstateerde bevindingen in relatie tot de maatregelen van interne beheersing in de relevante processen. De posities in de heat map moeten vooral gelezen worden als de positie ten opzichte van elkaar. In de met de ambtelijke organisatie gedeelde detailbevindingen hebben wij de bevindingen nader toegelicht waarin wij ingaan op de bevinding, het risico voor de gemeente Soest, mogelijke oplossingen ter adressering van de bevindingen en de eventuele gevolgen voor onze accountantscontrole.

Voor de bevindingen die belangrijk zijn én een hoge impact hebben adviseren wij u deze zo spoedig mogelijk te adresseren.

OVERZICHT DETAILBEVINDINGEN

A Detailbevindingen processen

1	Planning en Control: Procesbeschrijvingen continue actualiseren
2	Planning en Control: Onvoldoende gestructureerd proces tussentijdse financiële afsluiting
3	Planning en Control: Beheersing memoriaalboekingen
4	Inkopen & Aanbestedingen: Interne frauderisicoanalyse
5	Inkopen & Aanbestedingen: Naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd
6	Inkopen & Aanbestedingen: Prestatielevering inkoop niet altijd gewaarborgd
7	Inkopen & Aanbestedingen: Zichtbare controle op mutaties crediteurenstamgegevens
8	Sociaal Domein: Controle toewijzing participatiewet

4. Bevindingen IT-beheer

- 4.1 IT-beheersing
- 4.2 IT-beheersing Decade & Suite4SociaalDomein
- 4.3 Informatiebeveiliging & Cybersecurity

Inleiding

Vanwege de overgang naar een nieuw systeem (in 2024) heeft u aangegeven dat de situatie in 2023 grotendeels nog ongewijzigd is ten opzichte van 2022. Wij hebben daar rekening mee gehouden bij het bepalen van onze controleaanpak. Wij begrijpen dat u voor bepaalde verbeteringen in de AO/IC wacht tot de implementatie van het nieuwe financieel systeem. In het kader van risicobeheersing heeft het wel de aanbeveling om bij bekende tekortkomingen tijdelijk alternatieve (detectieve) maatregelen te implementeren. Dat heeft in 2023 niet plaatsgevonden.

Vanuit onze natuurlijke adviesrol geven we een aantal ontwikkelingen mee op het gebied van IT. Deze ontwikkelingen zijn niet altijd direct gerelateerd aan onze controle van de jaarrekening, maar wel van belang voor uw bedrijfsvoering. Wij schetsen in deze managementletter de ontwikkelingen op hoofdlijnen met als doel u te attenderen op deze ontwikkelingen. Dat betekent ook dat wij geen uitgebreid onderzoek hebben uitgevoerd naar deze onderwerpen. Waar relevant, zijn ze specifiek gemaakt voor uw organisatie.

IT-werkzaamheden en onze controlerende rol

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole gericht is op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-auditwerkzaamheden zijn geïntegreerd in de controleaanpak van de jaarrekening.

Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT-systemen en applicaties en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT-beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking.

De bevindingen zoals gerapporteerd in deze managementletter zijn gericht geweest op het beoordelen van de opzet en het vaststellen van het bestaan van algemene IT-beheersmaatregelen. Wij hebben in samenwerking met onze IT-auditors een aantal van deze maatregelen beoordeeld voor financieel systeem Decade, VRIS en Suite4SociaalDomein. Dit om de impact van de risico's van onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en verstoringen te kunnen vaststellen voor die systemen die gekoppeld zijn aan de voor ons relevantie processen en posten (zie hoofdstuk 3).

Wij beoordelen de betrouwbaarheid en continuïteit IT voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening

Beoordeelde systemen:

- Decade
- Suite4SociaalDomein

4.2 Bevindingen IT-beheersing | Decade

Logische toegangs-
beveiliging (criteria 1-
5) vraagt deels
verbeteringen

Procedure
wijzigingsbeheer
(criteria 6 en 7) niet
beoordeeld

Continuïteit (criteria 8-
10) vraagt
verbeteringen

PROCES	2022	2023	KORTE OMSCHRIJVING BEVINDINGEN
Logische toegangsbeveiliging			
1. Procedure autorisatiebeheer	●	●	Autorisatieverzoeken worden per mail gemeld bij de functioneel beheerder. Hierbij wordt verwezen naar een voorbeeldgebruiker. Wij adviseren dit beter te structureren via Topdesk en de aanwezige autorisatiematrix te gebruiken voor toekenning van autorisaties. Meldingen voor uitdiensttreding worden niet altijd tijdig gemeld bij de functioneel beheerder.
2. Periodieke controle op toegang en juistheid ingerichte autorisaties	●	●	Vastgesteld dat periodiek een beoordeling op de actualiteit van gebruikersaccounts wordt uitgevoerd. Hierbij wordt niet gekeken of medewerkers ook nog de juiste autorisaties hebben.
3. Identificatie van gebruikers voor toegang tot de applicatie	●	●	Vastgesteld dat er geen onverklaarbare generieke accounts in de applicatie aanwezig zijn.
4. Authenticatie	●	●	De wachtwoordinstellingen voldoen aan de daaraan te stellen eisen.
5. Administrator- en superuser-accounts	●	●	Naast de functioneel applicatiebeheerders beschikt tevens een medewerker van de financiële afdeling over beheerrechten als achternvanger. Wij hebben begrepen dat deze medewerker geen wijzigingen in het gebruikersbeheer heeft gedaan.
Change management			
6. Wijzigingsbeheer applicatie	●	●	Gedurende de controleperiode zijn geen updates doorgevoerd aan de applicatie Decade. Derhalve hebben wij de beheersingsmaatregelen rondom het wijzigingsbeheer niet getoetst.
7. Gescheiden IT-omgevingen	●	●	
Continuïteit			
8. Fysieke toegangscontrole	●	●	Wij hebben begrepen dat geen periodieke beoordeling op de assurance verklaring van RID wordt gedaan.
9. Back-up maatregelen	●	●	
10. Restore-test	●	●	

● onvoldoende ● voldoende met verbeterpunten ● goed ● geen waarneming ○ niet onderzocht

4.2 Bevindingen IT-beheersing | Suite4SociaalDomein

Logische toegangs-
beveiliging (criteria 1-
5) vraagt verbeteringen

Procedure
wijzigingsbeheer
(criteria 6 en 7) vraagt
verbeteringen

Continuïteit (criteria 8-
10) vraagt
verbeteringen

PROCES	2022	2023	KORTE OMSCHRIJVING BEVINDINGEN
Logische toegangsbeveiliging			
1. Procedure autorisatiebeheer	●	●	Autorisaties worden toegekend op basis van kennis en kunde van de functioneel beheerders en nog niet op basis van een formele normpositie (SOLL-matrix).
2. Periodieke controle op toegang en juistheid ingerichte autorisaties	●	●	De functioneel beheerders controleren periodiek of de aanwezige accounts in de applicatie nog actueel zijn. Hierbij wordt niet zichtbaar een controle gedaan op de toegekende autorisaties.
3. Identificatie van gebruikers voor toegang tot de applicatie	●	●	Het aantal generieke accounts is beperkt tot een noodzakelijk minimum en verklaarbaar vanuit beheeroogpunt.
4. Authenticatie	●	●	De wachtwoordinstellingen voldoen aan de daaraan te stellen eisen.
5. Administrator- en superuser-accounts	●	●	Het aantal accounts met beheerrechten is beperkt tot een noodzakelijk minimum en verklaarbaar vanuit beheeroogpunt.
Change management			
6. Wijzigingsbeheer applicatie	●	●	Wij hebben begrepen dat release notes worden beoordeeld, testwerkzaamheden worden uitgevoerd en een akkoord voor in productie name wordt gegeven. Deze stappen worden echter niet in alle gevallen zichtbaar vastgelegd.
7. Gescheiden IT-omgevingen	●	●	
Continuïteit			
8. Fysieke toegangscontrole	●	●	Wij hebben begrepen dat vanuit BBS geen periodieke beoordeling op de assurance verklaring van RID wordt gedaan.
9. Back-up maatregelen	●	●	
10. Restore-test	●	●	

● onvoldoende
 ● voldoende met verbeterpunten
 ● goed
 ● geen waarneming
 ○ niet onderzocht

4.3 Informatiebeveiliging en cybersecurity

Verhoogde aandacht voor cybersecurity bij management en de toezichthouder

Ransomware kan de bedrijfscontinuïteit in gevaar brengen

Veranderingen in het digitale domein vragen van uw organisatie dat cybersecurity risico's periodiek worden geëvalueerd om vast te stellen of deze voldoende worden geadresseerd

Informatiebeveiliging en cybersecurity

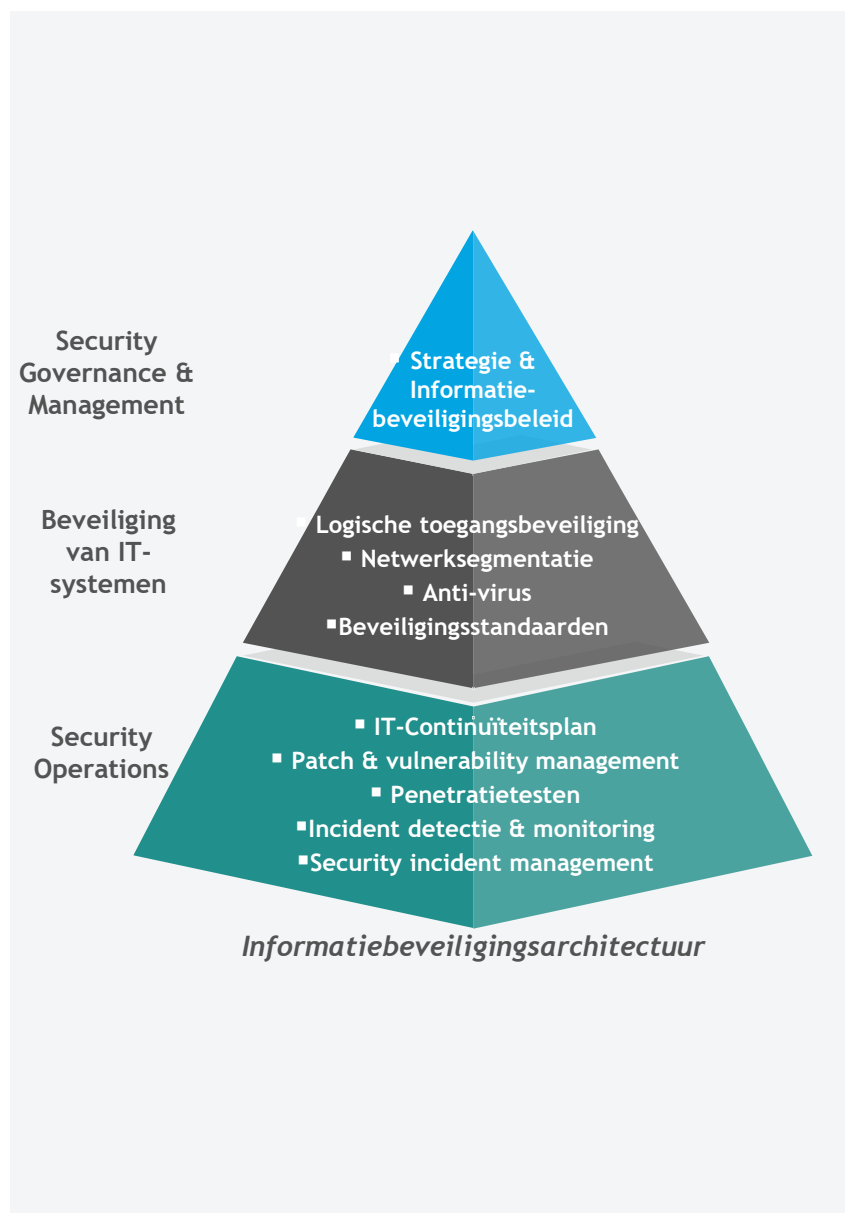
Vanuit onze natuurlijke adviesrol attenderen wij u graag op een aantal ontwikkelingen op het gebied van IT. Afgelopen jaren is er meer aandacht voor cybersecurity risico's ontstaan, mede door verhoogde (media)aandacht voor cybersecurity incidenten. Deze toegenomen aandacht voor cybersecurity risico's leeft bij zowel management, toezichthouders als ook het maatschappelijk verkeer. Organisaties zijn in sterke en toenemende mate afhankelijk van de continuïteit van IT-systemen. Zelfs zodanig dat bij het uitvallen of gijzeling (via ransomware) van de IT-systemen de bedrijfscontinuïteit geraakt kan worden. Dit kan daarmee een continuïteitsrisico in het kader van de jaarrekening met zich meebrengen.

Daarnaast is het van belang om te voldoen aan de aanstaande (vanaf 17 oktober 2024) Europese richtlijn NIS 2 (Netwerk- en Informatiesystemen 2) voor cybersecurity. Ook kan een cybersecurity incident leiden tot ongeautoriseerde toegang tot gevoelige gegevens waardoor er niet voldaan wordt aan de privacywetgeving (AVG).

Een cybersecurity incident, een incident als gevolg van activiteiten/ calamiteiten in het cyberdomein (digitale domein) kan resulteren in:

- ▶ Verstoringen in bedrijfsvoering (en daarmee eventueel continuïteit).
- ▶ Datalekken door ongeautoriseerde toegang tot gegevens.
- ▶ Fraude (beïnvloeding/manipulatie van gegevens).
- ▶ Aanzienlijke reputatieschade.
- ▶ Diefstal.

Als gevolg van de snelheid waarmee het digitale (cyber)domein zich ontwikkelt is het zeer belangrijk om continu en grondig te evalueren of cybersecurity risico's nog passend (juist en volledig) worden geadresseerd. Dit kunt u doen door veranderingen in dreigingen of kwetsbaarheden te identificeren en de effectiviteit van getroffen maatregelen periodiek te toetsen.

5. Detailbevindingen processen

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (1 en 2)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Status
PROCESBESCHRIJVINGEN CONTINUE ACTUALISEREN De gemeenschappelijke regeling heeft voor een aantal significante processen een procesbeschrijving opgesteld. Echter komen in niet alle procesbeschrijvingen alle ‘6 W-vragen’ (wie, wat, waar, wanneer, waarom en waarmee) expliciet terug . Daarnaast ontbreekt voor een aantal processen de procesbeschrijving en worden de procesbeschrijvingen niet continue geactualiseerd. Ons beeld is in 2023 niet gewijzigd. Aangezien het financieel systeem is gewijzigd raden wij u aan om deze beschrijven voor 2024 te actualiseren. Hierdoor bestaat het risico dat de gewenste interne beheersmaatregelen niet aanwezig zijn, niet bekend zijn bij de medewerker of niet worden nageleefd. Wij adviseren u om de aanwezige procesbeschrijvingen uit te breiden door expliciet aandacht te besteden aan de ‘6 W-vragen’ en de procesbeschrijvingen specifiek te maken voor gemeenschappelijke regeling BBS.	Midden-Hoog	In kader van de rechtmatigheidsverantwoording is door bureau Haute Equipe een schouw gedaan op hetgeen noodzakelijk is voor deze verantwoording. De ontbrekende stukken zijn vastgesteld door het bestuur. Daarnaast is uit het advies gekomen dat een aantal van de processen beter beschreven moeten worden en dat hierbij ook de risico’s en beheersmaatregelen moeten worden opgenomen. Dit stuk vergt veel inspanning van de organisatie, zodat hiervoor externe ondersteuning zal komen.	Wij zullen tijdens onze controle 2024 de opvolging nagaan. Het is goed dat de gekeken wordt naar wijzigingen op het gebied van rechtmatigheid en het nieuwe systeem.	
ONVOLDOENDE GESTRUCTUREERD PROCES TUSSENTIJDSE FINANCIËLE AFSLUITING In het kader van onze controle hebben wij aandacht besteed aan de Planning & Control cyclus ofwel de interne beheersing op organisatieniveau (zogenaamde ‘entity level controls’ afgekort ELC’s). Indien deze interne beheersing in opzet, bestaan en werking toereikend en aantoonbaar is, kunnen wij hier als accountant gebruik maken in onze controle. Door middel van een gesprek en door het opvragen van achterliggende documenten hebben wij de volgende onderdelen beoordeeld: 1. Inrichting organisatie ten aanzien van financiën en control. 2. Totstandkoming en (zichtbare) autorisatie van begroting (-wijzigingen). 3. Totstandkoming tussentijdse rapportages (en zichtbaarheid van interne reviews). 4. Het proces van de totstandkoming van de jaarrekening. 5. Extern (provinciaal) toezicht. 6. Systeem van risicomanagement. Wij hebben tijdens onze interim-controle vastgesteld dat voorafgaand aan het opstellen van de bestuursrapportages een structureel proces wordt doorlopen, echter is de vertaling van de grootboekrekeningen naar balans en staat van baten en lasten nog niet structureel geborgd in de tussentijdse financiële afsluiting. Hiermee bestaat het risico dat gegevens niet juist of volledig zijn verwerkt in de periode van de betreffende rapportage, waardoor gegevens in de rapportage mogelijk niet correct zijn. Als gevolg hiervan wordt mogelijk gestuurd op foutieve informatie en bestaat het risico dat dat onverwachts toch afwijking kunnen ontstaan. Ons beeld is in 2023 niet gewijzigd. Tijdens de interim-controle hebben wij meerdere memoriaalformulieren gezien die niet ondertekend waren. Hierdoor bestaat het risico dat (tussentijdse) rapportages een onjuist beeld geven. Wij adviseren u om de uitgevoerde interne reviews van de planning & control-documenten en de aansluiting van grootboekrekeningen naar de balans en staat van baten en lasten zichtbaar vast te leggen.	Hoog	Per 1 januari gaat er een nieuw financieel systeem live en de aansluitingen van grootboekrekeningen naar de balans en staat van baten en lasten worden dan (beter) zichtbaar vastgelegd.	Akkoord, wij zullen de opvolging in 2024 nagaan.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (3 en 4)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Status
BEHEERSING MEMORIAALBOEKINGEN Wij hebben vastgesteld dat op het memoriaalformulier zichtbare autorisatie wordt vastgelegd door de budgethouder. Dit wordt echter niet afgedwongen en wordt ook niet altijd vastgelegd. Het autoriseren van memoriaalboeking wordt daarnaast niet afgedwongen in het financieel systeem. Op basis van voorbeelden in 2023 hebben wij vastgesteld dat dit nog niet consequent plaatsvindt. Het risico bestaat dat buiten het memoriaalformulier om onterecht memoriaalboekingen worden verwerkt in de administratie. Wij adviseren u om in het financieel systeem een autorisatiehandeling voor memoriaalboekingen in te voeren. Deze eis heeft BBS opgenomen bij de aankoop van het nieuwe financiële systeem.	Gemiddeld	Zoals in bovenstaande advies gesteld, dit is opgenomen in pakket van eisen nieuwe financiële systeem. Vanaf 1 januari 2024 wordt Decade vervangen door Pink Roccade en zal het risico worden beperkt/zich niet meer voordoen.	Akkoord, wij zullen de opvolging in 2024 nagaan.	
INTERNE FRAUDERISICOANALYSE BBS beschikt niet over een interne frauderisicoanalyse. In de paragraaf bedrijfsvoering moet over fraudeaangelegenheden (inclusief frauderisico beheersing) worden gerapporteerd. Ons beeld is in 2023 niet gewijzigd. Hierdoor bestaat het risico dat frauderisico's niet zijn geïdentificeerd door de directie en niet adequaat op de frauderisico's wordt ingespeeld. Wij adviseren u om ook frauderisico's in uw interne controleplan te verwerken, zodat u procesmatig heeft geborgd dat interne controlewerkzaamheden op geïdentificeerde frauderisico's worden uitgevoerd.	Hoog	In paragraaf bedrijfsvoering van jaarrekening 2022 is dit als verplicht onderdeel opgenomen. BBS heeft hierover beschreven welke risico's en beheersmaatregelen in kader van fraude worden genomen. Zie verder ook het nieuwe IC plan. Dit onderdeel wordt verder uitgediept en meegenomen bij bovenstaande project beschrijving processen, waarbij de risico's en beheersmaatregelen zullen worden beschreven.	Akkoord, wij zullen de opvolging in 2024 nagaan en hierover met u in gesprek blijven.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (5)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Status
NALEVING AANBESTEDINGSREGELS NIET ALTIJD GEBORGD BBS heeft de beheersing van de rechtmatigheid op zorginkopen uitbesteed aan gemeente Amersfoort. De gemeente Amersfoort legt verantwoording af over de rechtmatigheid van de zorginkopen aan de deelnemende gemeentes. Daarnaast draagt BBS zelf de verantwoordelijkheid over de rechtmatige inkopen op onder anderen inhuur van personeel en ICT. De volledigheid van het contractbeheer betreft nog wel een aandachtspunt. De monitoring of verplichtingen en bestedingen conform de Europese aanbestedingsregels verlopen is nog een aandachtspunt. Een proces om toe te zien of meerdere bestellingen bij een zelfde leverancier of voor eenzelfde cpv code kwalificeren als aanbestedingsplichtig ontbreekt. Dit speelt met name op het gebied van dienstverlening voor ICT en inhuur van personeel. Wij hebben tevens vastgesteld dat er geen procesbeschrijving is waaruit blijkt wanneer en hoe er met (mogelijk aanbestedingsplichtige) inkopen omgegaan moet worden. De gemeenschappelijke regeling beschikt over een checklist inkoopdossier en een inkoop-en aanbestedingsbeleid. Het gebruik van de checklist inkoopdossiers en het naleven van het inkoop-en aanbestedingsbeleid dient binnen de organisatie te worden afgedwongen om het risico op onrechtmatige aanbestedingen te beperken. Vanaf juli 2021 is BBS gestart met het gebruik van Flextender voor opdrachten van inhuur van personeel. Deze procesgang waarborgt de rechtmatigheid op inhuur van personeel. Het risico op onrechtmatige inkopen over de afdelingen heen blijft een aandachtspunt. Een aantal IT-opdrachten is in het verleden gezamenlijk met andere partijen ingekocht. Deze (onrechtmatige) contracten lopen door. BBS heeft op deze contracten zelf weinig invloed. Binnen uw organisatie wordt zichtbaar per kwartaal tussentijdse gemonitord op de bestedingen per crediteur/opdracht. In het kader van naleving van de Europese aanbestedingsregels is heQW2t essentieel om deze tussentijdse monitoring te optimaliseren binnen de organisatie om zodoende onrechtmatige bestedingen tijdig te signaleren en hierop actie te ondernemen. Deze tussentijdse monitoring wordt geborgd door middel van het opstellen van een tussentijdse spendanalyse. Een effectieve opzet van de dit procesonderdeel dient ter ondersteuning van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023. Naar onze inschatting is niet geborgd dat de beheersmaatregelen volg- en controleerbaar “sluitend” zijn en niet preventief van aard zijn. Wij kunnen om deze redenen vanuit onze controlerende rol niet zonder meer steunen op de beheersmaatregelen in het proces ten aanzien van aanbestedingen. Hierdoor ontstaat het risico dat de gemeenschappelijke regeling BBS niet voldoet aan de naleving van de Europese Aanbestedingsregels. Wij adviseren een aanvullende procedure op te stellen voor de inschatting van de contractwaarde, de al lopende inkopen bij de betreffende leverancier, uitputting van de contracten met monitoring of de EU aanbestedingsgrens (op korte termijn) wordt overschreden. Het is daarbij van belang om dit ook in het systeem zichtbaarder tot uiting te brengen.	Midden	Nieuw inkoopbeleid en uitvoeringsregels inkoop zijn vastgesteld. Vanaf in gebruik name nieuwe financiële systeem zal met verplichtingen worden gewerkt, waardoor meer controle is op inkoop. Vanuit inkoopadviseur Soest ontvangt BBS jaarlijks de spend-analyse met bevindingen.	Wij zullen de opvolging in 2024 nagaan en de spendanalyse voor de controle 2023 nagaan. Eventuele op- of aanmerkingen nemen wij op in ons accountantsverslag.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (6+7)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Stat us
6: PRESTATIELEVERING INKOOP NIET ALTIJD GEWAARBORGD De controle van de levering van goederen en diensten vindt niet op een eenduidige, structurele wijze plaats. De daadwerkelijke controle op de levering van goederen en diensten is niet altijd zichtbaar. De controle op prestatielevering voor inhuur wordt wel gedaan middels sturing op resultaten/werkvoorraad. Ons beeld is in 2023 niet gewijzigd. Hierdoor bestaat het risico dat (ten onrechte) facturen worden betaald waarvoor de levering van de goederen / diensten niet of niet volledig heeft plaatsgevonden. Wij bevelen aan een aanvullende procedure op te stellen voor de wijze waarop de controle op de daadwerkelijke levering plaats dient te vinden waarin tevens is vastgelegd wanneer BBS de onderbouwing van de prestatielevering afdoende vindt. Het is daarbij aan te bevelen om dit ook in het systeem zichtbaarder tot uiting te brengen. Daarnaast adviseren wij de controle op de daadwerkelijke levering van goederen en diensten zichtbaar vast te leggen waarbij de wijze waarop de verantwoordelijke functionaris de levering heeft vastgesteld ook vastgelegd dient te worden. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van pakbonnen, opleverdocumenten, waarneming ter plaatse. De organisatie heeft tevens aangegeven hieraan opvolging te geven bij de implementatie van het nieuwe financiële systeem per 1-1-2024.	Midden	Er zijn nieuwe uitvoeringsregels inkoop vastgesteld. Ook zijn er afspraken gemaakt over prestatielevering. Er zal nog een notitie komen over wat precies onder prestatielevering wordt verstaan en welke stukken kunnen worden toegevoegd, indien van toepassing. Tevens worden de budgethouders en budgetbeheerder getraind voor het nieuwe financiële systeem waarbij dit ook een onderdeel zal zijn.	Akkoord, wij zullen in 2024 kennis nemen van de notitie en vastleggingen omtrent prestatielevering.	
7: ZICHTBARE CONTROLE OP MUTATIES CREDITEURENSTAMGEGEVENS Wij hebben middels onze controlewerkzaamheden vastgesteld dat er in eerste aanleg voldoende functiescheiding is bij het wijzigen van crediteurenstamgegevens. De financieel consultant muteert de crediteur op basis van een verzoek van de medewerker crediteuren. De juiste invoer wordt gewaarborgd door de retourmelding aan de medewerker crediteuren en de procesvervolgning. Echter worden de controlehandelingen niet zichtbaar vastgelegd Decade. Aanwezige toetsing door de VIC is slechts steekproefgewijs en achteraf en is daarom onvoldoende zekerheid dat de functiescheiding ook altijd wordt afgedwongen. Wij bevelen aan de interne beheersing in de eerste en tweede lijn aan te scherpen. Daarnaast worden wijzigingen van crediteurenstamgegevens enkel bij gerede twijfel geverifieerd bij de leverancier bekende contactpersonen. Wij raden aan om bij alle wijzigen een extra verificatie uit te voeren. Hierdoor bestaat het risico dat betalingen worden gedaan die niet voor rekening zijn van de BBS. Wij adviseren u om het proces muteren crediteurenstamgegevens in te richten met het vier-ogenprincipe.	Hoog	Dit wordt meegenomen in het nieuwe financiële systeem.	Wij zullen de opvolging in 2024 nagaan.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (8+9)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Stat us
8: CONTROLE TOEWIJZING PARTICIPATIEWET Tijdens onze interim-controle hebben wij ten aanzien van de processen inzake Participatiewet vastgesteld dat de toewijzing zichtbaar door de gemandateerde wordt geautoriseerd. De beoordeling en het opstellen van de rapportage geschiedt door de consultant en wordt voor sommige consultants en regelingen collegiaal getoetst door een tweede medewerker. Door het niet toetsen van alle toewijzingen ontstaat het risico dat uitkeringen ten onrechte worden verstrekt. Bij onvoldoende interne toetsingen en functiescheidingen is het risico daarnaast groter op onrechtmatig handelen doordat één medewerker zelfstandig het proces kan doorlopen. Wij adviseren u om de collegiale toets zichtbaar te laten plaatsvinden voor alle toewijzingen, om het risico op onjuiste en onrechtmatig verstrekte uitkeringen te mitigeren. Een alternatief is om op een gestructureerde wijze steekproeven te verrichten op dossiers met een lager risicoprofiel.	Laag	In kader van professionalisering van de organisatie (en de medewerkers) is het niet efficiënt dat elke aanvraag getoetst worden door de juridische afdeling. Door onderscheid te maken tussen medewerkers met veel ervaring, die achteraf op steekproef worden gecontroleerd, en medewerkers die volledig worden getoetst is er al sprake van risicobeheersing. Daarnaast zijn er voldoende beheersmaatregelen (ICT) ingesteld die voorkomen dat sprake is van oneigenlijk gebruik of misbruik. Ondertekening is altijd digitaal d.m.v. paraaf in rapportage. Audittrail is zichtbaar en het is altijd zichtbaar wie welke handeling heeft verricht en/of dossier is getoetst.	Wij adviseren een vier-ogen principe. Dat kan ook door een functionaris vanuit de zelfde functie. Gezien de samenhang van beheersingsmaatregelen is het risico laag.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

bdo.nl